

Altijd op zoek naar plussen in de markt

VLOG-melk, een melktap, een softijsmachine, patrijzenbeheer, veldbonen, angusrunderen en deelnemer aan Netwerk Praktijkbedrijven: melkveehouder Jacques van Melick zoekt de plussen in de markt. De Limburgse melkveehouder vindt deze neventakken nodig én leuk, maar stelt ook dat massaproductie noodzakelijk is.

TEKST QUINTEN VAN OOIJEN

Hoewel het zomer is, heeft de zon plaatsgemaakt voor wolken en harde wind. Dat weerhoudt omwonenden er echter niet van om een softijsje te komen eten of een fles melk te tappen bij het melktaphuisje op het erf van melkveehouder Jacques van Melick. 'Het is belangrijk om in de omgeving te passen

en de korte keten is leuk', licht de melkveehouder de reden voor deze huisverkoop toe. 'Maar het is geen model waarmee je je broek kunt ophouden. Je hebt massa nodig om een inkomen te halen', vervolgt hij. Op een steenworp afstand van het Limburgse dorp Neer en de rivier de Maas ligt de melkveehouderij van

BEDRIJFSPROFIEL

eigenaar	: Jacques van Melick (36)
aantal melkkoeien	: 190
aantal stuks jongvee	: 110 stuks, waarvan 95 bij een opfokker
rollend jaargemiddelde	: 9.000 kg melk met 4,46% vet en 3,66% eiwit
grondgebruik	: 85 ha, waarvan 33 ha mais, 10 ha natuurlijk grasland, 1,5 ha patrijzenstroken, 5 ha veldbonen en 35,5 ha tijdelijk en blijvend grasland

markt, wil ik hieraan deelnemen, want het is toch een ander marktsegment. Weidegang is bijvoorbeeld heel goed, maar ik denk dat het aantal koeien in de wei blijft toenemen, mits dat voor de melkveehouder te doen is en alle melkfabrieken er een plus voor uitbetalen. Je moet net iets anders doen dan de rest, wil je eruit springen. Maar het mag geen geld kosten', vervolgt hij. Dat 'wat anders doen dan de rest' staat centraal in de bedrijfsvoering van Van Melick. Zo is hij deelnemer aan Netwerk Praktijkbedrijven, waarbij er dag en nacht ammoniak- en methaanmetingen worden gedaan door adviesbureau CLM en Wageningen University & Research, die een keer per maand metingen uitvoert. 'Met begeleiding en meetweken om te vergelijken kijken we wat mogelijk is om deze emissies te verlagen en wat de grenzen zijn', legt de veehouder uit.

Lagere ammoniak- en methaanemissies

Een van de aanpassingen van Van Melick is het verlagen van het ruweiwitgehalte in het rantsoen. In 2020 lag dit

Met het oog op arbeid koos Van Melick voor koematrassen met zaagsel in de nieuwe stal

Jacques van Melick (36). Na acht jaar in maatschap te hebben gezeten met zijn ouders Jac en Truus nam Van Melick de boerderij in 2016 over en groeide het aantal koeien in de loop der tijd uit tot 190 stuks. De opfok van 95 stuks jongvee wordt, vanwege de fosfaatwetgeving, uitbesteed. Eerst in Duitsland, maar sinds eind 2021 in Roermond bij een gestopte melkveehouder, die ook het jongvee van een collega-melkveehouder opfokt. Samen met hem heeft Van Melick een veterinaire eenheid.

Eruit springen met VLOG-melk

De hoofdzaak van het bedrijf is het produceren van VLOG-melk voor FrieslandCampina. Van Melick is daarmee gestart als pilot. 'De krachtvoerprijs lag op dat moment nog veel lager en de melk kon beter weg dan nu. Tegenwoordig verdien ik er niet heel veel extra aan, maar ik blijf het wel doen. Ik zie het als een onderscheidende factor', licht de melkveehouder zijn keuze toe. 'Zolang FrieslandCampina de VLOG-melk kan wegzetten in de

Links: in de in 2015 gebouwde stal ligt een emissiearme dichte vloer
Rechts: op het erf staat een melktaphuisje met een melktap en softijsmachine

Van Melick zaait anderhalve hectare akkerrand in met een patrijzenmengsel

op 164 gram (zie tabel 1), vorig jaar op 167 gram en in dit eerste halfjaar op 153 gram. Het doel is 150 gram. 'Je wilt niet zo ver zakken dat je melk verliest. Je moet het met verstand verlagen en het is vooral "trial and error". Daar is tijd voor nodig', zegt hij. 'Maar met een hogere melkproductie en 10 procent meer vee zijn de milieuefficiëntiecijfers in 2022 duidelijk beter.' Van Melick drukt het eiwit in het rantsoen van de verse koeien en voert de energievoorziening op. 'Verse koeien hebben van nature de drang om melk te maken, waardoor ze minder eiwit nodig hebben dan een oudmelkte koe.'

Veldbonen als eiwitbron

Het eiwit probeert de melkveehouder zo veel mogelijk van eigen land te halen. Voor het tweede jaar op rij zaait hij 5 hectare in met zomerveldbonen. 'Door de oorlog

in Oekraïne was ik er niet zeker van hoe lang er nog genoeg krachtvoorraad zou zijn. In het voorjaar van 2022 ben ik daarom wat gaan proberen met veldbonen. Als ik geen krachtvoer meer kon krijgen, dan wilde ik het in ieder geval zelf kunnen telen.' De melkveehouder dacht ook aan luzerne, maar voederwaardetechnisch vond hij dit gewas niet goed genoeg. Met het oog op het steeds belangrijker worden van eiwit van eigen land en de eis vanuit het GLB om stikstofbindende gewassen te telen, bleken zomerveldbonen het meest geschikt. Vorig jaar haalde Van Melick 5,5 ton zomerveldbonen per hectare van het land, dit jaar hoopt hij dit op te halen naar 8 ton per hectare. 'Ik heb gemerkt dat het heel belangrijk is om op het juiste moment water te geven. Op het land waar ik vorig jaar de zomerveldbonen had staan, kon dat niet. Daarom heb ik ze nu op de huiskavel staan, waar dit wel kan.'

Om zo min mogelijk eiwit bij te hoeven voeren zet Van Melick in op efficiënt beweiden. De koeien krijgen zes uur per dag weidegang. 'Ik beweide de koeien liever korter maar effectief waarbij ze de hele tijd met de neuzen in het gras staan, dan tien uur waarbij ze een groot deel van de tijd liggen.' De weide-uren worden dan ook niet in de uren per dag gehaald, maar in het aantal dagen dat de koeien per jaar in de wei staan. Vorig jaar liepen ze op 20 maart al buiten. Dit jaar was dit door het nat voorjaar en de kleigrond iets later, 20 april. Bovendien zorgen de vele dagen weidegang voor een premie op de melkprijs.

Emissiearme vloer halveert ammoniak

Een andere aanpassing die de familie Van Melick doorvoerde, is de emissiearme vloer die in de nieuwe stal uit 2015 ligt. 'Ik geloof in de bouw van een kelderloze stal met een dichte vloer en externe opslag. We vonden het goed om geld te stoppen in innovatie.'

Van Melick is erg te spreken over de emissiearme vloer. 'We hebben al 50 procent ammoniakreductie. Een koe zou op onze vloer volgens de RAV-lijst 8,5 kilo ammoniak per jaar uitstoten, maar uit onze metingen blijkt dat dit 4,2 kilo is met positieve uitschieters naar zelfs 2,5 kilo', licht hij toe. Hij is dan ook heel kritisch op

onderzoeken die zeggen dat emissiearme vloeren niet werken. ‘De vloeren zijn onder optimale omstandigheden getest in bijvoorbeeld het lab. Het is logisch dat een vloer in de stal niet altijd dezelfde lage uitstoot geeft. We kunnen als melkveehouders dit nog finetunen, zodat we wel lage emissies halen met deze vloeren. Maar ik vind dat ook leveranciers de kopers ervan bewust moeten maken dat als je werkt volgens de voorgeschreven voorwaarden, je deze lage emissiefactor kunt benaderen en de uitstoot vermindert. In het verleden is op genoeg plaatsen enkel de vloer verkocht.’

Daarbij komt dat de rubberen vloer het dierwelzijn verbetert. Het loopt een stuk zachter dan een harde betonnen vloer, waardoor het aantal klauwproblemen flink afnam. Door spetterende mest zijn de koeien iets vuiler dan op een roostervloer. De infectiedruk voor E. coli is hierdoor hoger, maar door de koeien hiertegen te enten houdt Van Melick hier grip op. Het enige nadeel aan de dichte vloer vindt hij dat je alles moet laten vallen om de mestschuif te maken als die kapot is. Maar als de veehouder opnieuw voor de keuze zou staan, zou hij weer voor een emissiearme, dichte vloer kiezen.

Hoewel door de dichte vloer diepstrooiselboxen goed zouden passen in de stal, koos Van Melick met het oog op arbeid voor koematrassen. ‘Ik gebruik Duitse boxen, waarin de koeien eigenlijk nooit klem zitten en makkelijk op kunnen staan.’ In de toekomst ziet de veehouder gescheiden mest ook als optie, al denkt hij er ook over na om te investeren in een monomestvergister.

Inkruisen met red angus

Naast de melkveetak heeft de veehouder 25 angusrunden. ‘Deze neventak is ontstaan in de coronacrisis. Kalveren brachten in die periode bijna niks meer op. Het opfokken van kalveren kostte wel energie, melk en werk, waardoor ik geld moest bijleggen. Tegelijkertijd sloten de restaurants en nam de interesse vanuit consumenten voor vleespakketten toe’, vertelt Van Melick. De veehouder ging zijn melkkoeien inkruisen met red angus. ‘Angus past qua karakter beter bij mij dan Belgisch witblauw. De dieren zijn zelfredzaam, sober en passen daardoor goed in de natuur, zoals langs de Maas. Een rantsoen van natuurgas is niet geschikt voor de melkkoeien, maar wel voor de angussen’, licht hij zijn keuze toe.

Van Melick laat alle stieren castreren en verkoopt de vrouwelijke dieren. ‘Waar de dieren lopen, zijn ook wandelpaden, waardoor ossen beter passen dan stieren. Bovendien gaf de slager aan dat ossenvlees lekkerder van smaak is en een os geeft 50 tot 100 kg meer vlees dan een vrouwelijk dier. Ook vervetten vrouwelijke dieren sneller, omdat het traag groeiend vlees is’, verklaart hij. Elke maand slacht een lokale slager één rund. Het vlees wordt in vleespakketten verkocht in een lokale eetwinkel, tegenover een weide die Van Melick pacht. ‘Ik geloof in de kracht van vleespakketten die in een diepvrieslade passen, van luxe pakketten van één kilogram tot familiepakketten van zes kilogram’, stelt hij. Een aantal vaste klanten neemt elke maand een pakket af.

Sinds vier jaar doet de Limburgse melkveehouder ook aan patrijzenbeheer. ‘Er was een gebiedsfonds voor initiatieven in het veld. Ik ben toen gestart met patrijzenbeheer’, vertelt hij. In totaal zaait Van Melick anderhalve hectare akkerrand in met een patrijzenmengsel. Hierin kunnen de patrijzen broeden en zich verstoppen voor

kengetal	2020	2022
gve op bedrijf	184	208
melkproductie (kg)	1.518.101	1.743.056
totale ammoniakemissie (kg)	3.601	3.779
totale methaanemissie (kg)	31.221	32.420
TAN-excretie (kg TAN/gve)	77	73
ruweiwitgehalte rantsoen (g/kg ds)	164	167
jaarlijks melkureum (mg/100 g)	22	19

Tabel 1 – Kengetallen van het bedrijf van Van Melick in 2020 en 2022

vossen. Ook bejagen jagers vossen actief zodat ze met de patrijs geen vossenvoer kweken. ‘Er is een goede samenwerking met jagers en vogelaars. Dit is belangrijk, want zij houden ook de andere dierpopulaties bij. Vorig jaar was 80 procent van de eerste snede van de percelen langs de Maas opgevreten door een vaste zwanenpopulatie en ganzen. Jagers zijn voor het beheer dus heel belangrijk. Het is fijn als we elkaar kunnen helpen’, stelt hij.

Productie maken waar dat kan

Met bijna 20.000 kg meetmelk per hectare is de boerderij van Van Melick intensief, maar zo voelt het voor hem niet. ‘Buiten de sector vinden velen dat de veehouderij moet omschakelen naar biologisch. Ik denk niet dat alleen biologisch de toekomst is. Biologisch is goed voor plekken waar dit past, maar waar je productie kunt maken met oog voor milieu, natuur, dier en kringlooplandbouw moet je dat doen. De doorsneeconsument wil immers betaalbaar voedsel kunnen kopen. Daar hebben we het buitenland niet voor nodig’, aldus Van Melick. |

Extra foto's online

Simone Smit en Rogier van der Weiden maakten op het bedrijf van Van Melick mooie foto's Deze zijn te bekijken op de website van Veeteelt.

▶ Foto's en film op veeteelt.nl